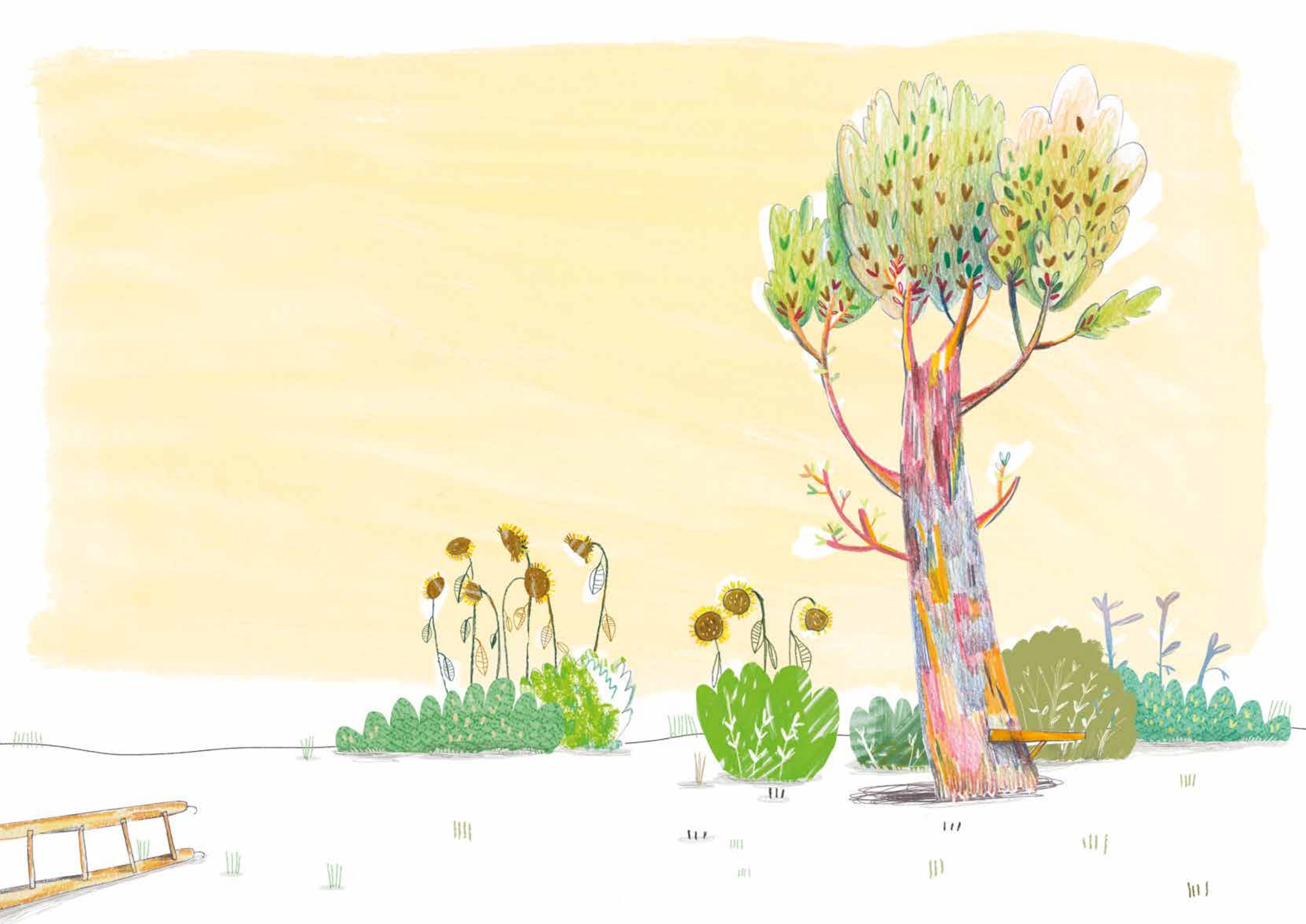

Λόγια

στα

κύματα

Λόγια στα κύματα

Συγγραφέας:
Έλενα Περικλέους

Εικονογράφος:
Ίρις Σαμαρτζή

Επιστημονική Επιμέλεια:
Δρ Πολυξένη Στυλιανού
Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Γλωσσική Επιμέλεια:
Δρ Δάφνη Νικολαΐδου
Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Ηλεκτρονική Σελίδωση:
Χρύσης Σιαμμάς
Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Επιμέλεια Έκδοσης:
Μαρίνα Άστρα Ιωάννου
Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Συντονισμός Έκδοσης:
Χρίστος Παρπούνας
Συντονιστής Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Προτεινόμενη εκπαιδευτική προσέγγιση στη σελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:

<http://www.pi.ac.cy> (Συνέδρια - Ημερίδες: «Απώλεια, πένθος και παιδί»)

ή

<https://goo.gl/tW8FLh>

Α΄ Έκδοση 2019

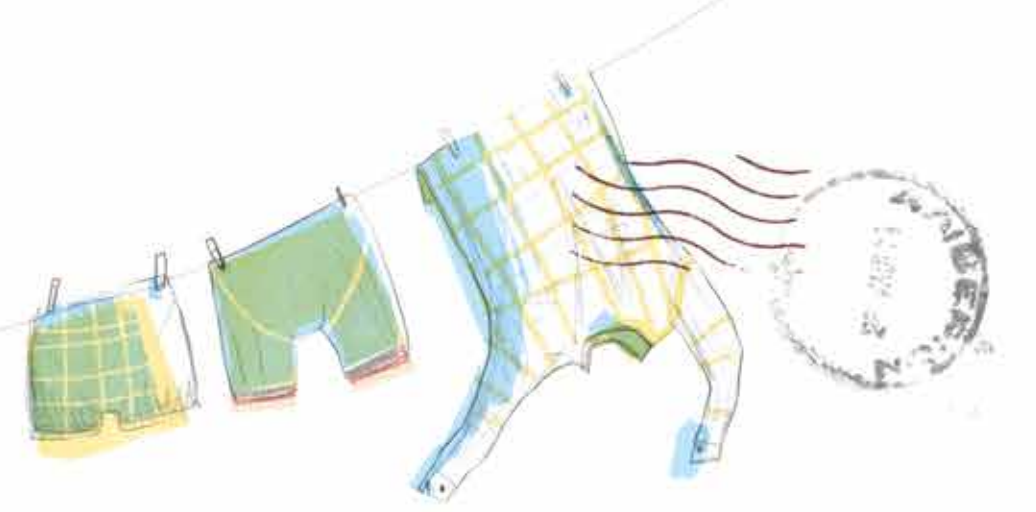
Εκτύπωση: Κώνος Λτδ

© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ISBN: 978-9963-0-1677-8

Στο εξώφυλλο χρησιμοποιήθηκε ανακυκλωμένο χαρτί σε ποσοστό τουλάχιστον 50%, προερχόμενο από διαχείριση απορριμμάτων χαρτιού. Το υπόλοιπο ποσοστό προέρχεται από υπεύθυνη διαχείριση δασών.

Αγαπημένε μου παππού,

Η μαμά και ο μπαμπάς, μου είπαν ψέματα
και εγώ δύσκολα πού. Μου είπαν πως πέθανες.

Ξέρω πως δεν είναι αλήθεια.

Δεν μπορεί να πέθανες. Κάτι άλλο τρέχει...

Κοιμήθηκες, ίσως, βαριά, γιατί είσαι κουρασμένος

από αυτήν την περίεργη αρρώστια,

που δε κρατά τόσο καιρό στο κρεβάτι

και δεν δε αφήνει να μου πεις τα παραμύθια μας.

Που δε κάνει να έχεις σχεδόν πάντα τα μάτια σου κλειστά

και δεν μπορώ να δω το γελαστό μου πρόσωπο να κατρεφτίζεται μέσα τους.

Δεν πέθανες! Είμαι δίγυρος! Δεν μπορεί να πέθανες!

Δεν θα μου το έκανες αυτό. Εσύ να πεθάνεις και να με εγκαταλείψεις;

Ποτέ! Δεν το πιστεύω με τίποτα.

Έχουμε τόσα πράγματα να κάνουμε ακόμη

και άλλα τόσα που τα αφήσαμε στη μέση.

Το δέντροππιτο δεν μου το έφτιαξες ποτέ.

Τα σκίτσα είναι πάνω στο τραπέζι της κουζίνας.

Δεν με έμαδες πώς να παίρνω το μέλι από τα μελίσσια σου.

Είμαι μικρός ακόμη, έλεγες. να μεγαλώσω λιγάκι ακόμη.

Δεν μου τέλειωσες το παραμύδι με τη γοργόνα,

την αδελφή του μέγα Αλέξανδρου.

Και εγώ δεν φέρω τώρα πού να πάω, για να βρω και να σου φέρω

το αδάνατο νερό. Δεν φέρω καν πού πέφτει η στύχα.

Όχι, δεν πένθανες. Αρχίζω να υποψιάζομαι πως έφυγες

για εκείνο το ταξίδι που πάντα έλεγες πως ήθελες να κάνεις.

Το ταξίδι στην Κωνσταντινούπολη, για να βρεις τον μαρμαρυμένο βασιλιά

και να του φωνάξεις πως πρέπει να ξυπνήσει,

γιατί το παράκανε με τον ύπνο του.

Ούτε η ωραία κοιμημένη να ήταν! Δεν κερδίζουμε τίποτα με τον ύπνο.

Καιρός να ξυπνήσει και ο μαρμαρυμένος βασιλιάς

και η ωραία κοιμημένη και εσύ!

Η μαμά και ο μπαμπάς, μου είπαν
πως πρέπει να πάω στην κηδεία σου.

Εγώ, φουκιά, αρνιόμυκα.

κρύφτηκα κάτω από το κρεβάτι σου και με τίποτα
δεν μπορούσαν να με βγάλουν.

Με παρακάλεσαν, μα εγώ κτυπιόμουν και έκλαιγα.
Τελικά, κέρδισα. Σιγά μην πήγαίνα σε μια κηδεία ψεύτικη.

Τους ξεχέλαδες όλους. Όχι, όμως, εμένα!
Εγώ σε φέρω καλύτερα από όλους και σε αγαπώ
και πιο πολύ. Εγώ φέρω πως δεν θα πεθαίνεις ποτέ.

Όχι έτσι. Όχι φανερικά.

Όχι πριν σου πω πως είναι εντάξει να πεθαίνεις.

και σαν να μην έφτανε αυτό,
μου είπαν πως δέχουν να με πάρουν στον τάφο σου.
ναι, καλέ. Εγώ δεν έχω τάφο.

Εγώ τα ξιδεύεις με το καράβι
ναι, εκείνο το ιπποπόμο που σου έφτιαξα.

Σε βλέπω να απολαμβάνεις τον ήλιο και την αμύρα της θάλασσας,
με το αεράκι να σου χαιδεύει τα γκρίνια σου μαλλιά.
Σίγουρα, όταν θα δεις τη γοργόνα, θα της απαντήσεις:
«Ζει και βασιλεύει και τον κόσμο κυριεύει!».

Έφυγες, όμως, διαστικά και δεν πήρες όλα σου τα πράγματα.

Τα μάγεψα, λοιπόν, όλα και τα έβαλα

στο μεγάλο ξύλινο κουτί που μου έφτιαξες.

Το καλάμι του ψαρέματος.

Το βιβλίο με τα παραμύθια που μου διάβαζες. Το ψάδινο καπέλό σου.

Θα σου το δώσω, μόλις επιστρέψεις ή μόλις έρθω εγώ να σε δω.

«Καλά... καλά! Τελειώνω, μαμά!».

Μα να μην μπορείς να βρεις λίγη ησυχία σε αυτό το σπίτι;

Είναι αργά, και μου είπαν πως πρέπει να κλείσω το φως.

Θα πρέπει να σε χαιρετίσω λοιπόν.

Αλλά πρέπει να σου πω πως δεν ήμουν και πολύ καλό παιδί τελευταία.

Από τότε που έφυγες, όλο και μηδέκω σε μπλεζάδες. Είμαι έτοιμος;

Ακου λοιπόν:

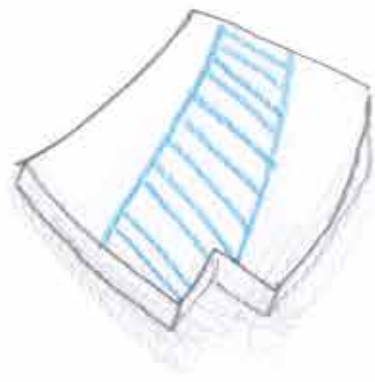

Κτύπησα τον γκόμενο, γιατί έχασε το πρωτάθλημα η ομάδα μου
με το γκολ που έβαλε. Ξέρω πόσο το ήθελες αυτό το πρωτάθλημα!
Έκλεβα το τετράδιο της Άννας, γιατί η γραφή της ήταν υπέροχη
και ο παππούς της ήταν ρόδιος εδώ και...

ναι, έσπαγα και το αγαπημένο βάζο της μαμάς,
γιατί έλο το χέρι με τα δικά σου ήλιότρουπα.
Σκέφου την τιμωρία που πρέπει να μου βάλεις
και έλα πίσω γρήγορα να μου την πεις.

Σε φιλώ,

ο αγαπημένος εχθρός σου

Στον

παππού μου

2

Αγαπημένε μου παππού,
Τελικά, δεν επέστρεψες ποτέ. Το γυλίνο κουτί
είναι στη γωνιά του δωματίου και βουλιάζει
δεν το ανοίγω πια. Ίσως, γιατί κάθε φορά που το ανοίγω,
κινδυνεύω να πνιγώ στους ωκεανούς των δακρύων μου.
Οι μέρες περνούν η μια μετά την άλλη.
Τις θηρεύω με το μαχαίράκι που μου χάρισες στο γυλίνο κουτί.
Έχουν φτάσει οι γραμμούλες τις ενενήντα.
Τις τακτοποιώ σε δεκάδες. Πάντα μου έλεγες πως οι αριθμοί είναι μαγικοί
και μπορούν να πηγαίνουν προς τα πάνω ή προς τα κάτω,
ανάλογα με τα σημάδια που τους βάζουμε μπροστά.
Μόνο που η αφαίρεση δεν φαίνεται να δουλεύει
και οι γραμμούλες γίνονται όλοένα και περισσότερες.
Το βράδυ, πριν κοιμηθώ, προσπατώ να θυμηθώ το πρόσωπό σου.
Όλοένα, όμως, μου χλιδτρά και φεύγει.
Οι γραμμές άρχισαν να ξεθωριάζουν, αλλά μετά χαμογέλας
και όλα καλά! ζωντανεύεις μπροστά μου.

Ξέρεις, σταμάτησα το ποδόσφαιρο. Δεν δέλω να παίζω πια.

Κανένας δεν μου δίνει τις συμβουλές που μου έδινες εσύ.

Κανένας δεν προσέχει πόσο συνάμωσαν τα βούτ μου

ούτε πόσο πιο γρήγορα κάνω τις επιστροφές μου.

Δεν έχει νόημα, λοιπόν, για μένα το παιχνίδι.

Παππού μου, μου λείπεις πολύ. Δεν δέλω ούτε παραμύδια να διαβάσω.

Ούτε δέντροπια να ονειρεύομαι.

Ούτε τις μέλισσές σου να ακούν να ζυγούντουν γύρω από τα ηλιοτρόπιά σου.

Και μεταξύ μας, αν συναντήσω τη γοργόνα,

θα της πω την αλήθεια: «Πάει, πέθανε ο μέγας Αλέξανδρος».

Καληνύχτα. Δεν ξέρω αν θα σου χράψω ξανά.

Ούτε αυτό δεν έχει νόημα πια. Έλα πίσω, σε παρακαλώ,

αφίως θα έρθω εγώ στον τάφο σου

και θα φερψύσω όλα τα λουλούδια που σου φύτεψε η μαμά.

Σε φιλώ (λίγο),

ο πρώην αχατημένος σου εγγονός

Αγαπημένε μου παππού,

θέλω να σου γράψω ευχαύμη για το τελευταίο μου γράμμα.

Δεν ήταν θυμός. Ήταν μια απέραντη λύπη.

Μια λύπη τόσο μεγάλη όσο η θάλασσα.

Κόντευα να πνιγώ. Δεν ανέπνεα.

Αλλά μετά σε θυμήθηκα. Ναι, σε θυμήθηκα ξανά.

Τότε που με μάδαίνες να κομπιτώ:

«Μην το βάζεις κάτω. Οι δυσκολίες είναι, για να τις ξεπερνάμε.

Το κάθε κύμα που έρχεται μπορεί να είναι μεγαλύτερο,

αλλά και εσύ, κάθε κύμα που περνάς, γίνεσαι δυνατότερος. Δυνατά χέρια,

για να παλεύεις μαζί τους. Δυνατά πόδια, για να σπρώχνεις

και να προχωρείς. Δυνατά πνευμόνια, για να τα χερίσεις άνεμο θάλασσας

και να αντέχεις. Δυνατά τα κύματα; Δυνατότερος εσύ!».

Ξαναφεκίμωα να κομπιτώ λοιπόν. Στην αρχή, στα ριχά.

Όσο περνούσε ο καιρός, όμως, προχωρούσα ροένα και πιο βαδιά...

και τώρα, η λύπη είναι μεγάλη. Μόνο που δεν με πνίγει, γιατί θυμήθηκα ξανά

πώς να αναπνέω.

Τελικά, ήρδα στον τάφο σου. Έφερα και εγώ λουλούδια.

και κάθισα εκεί και ξεχάστηκα

με το βούλημα των μεμβρών σου στα μεγάλα υψιρόπια

που φύτεψε η μαμά.

Σου δάβαβα και το αγαπημένο μας παραμύδι.

Εκείνο που δεν μου είχες τελειώσει εκείνο με το αδάνατο νερό.

Έμαθα και το μυστικό. Έμαθα πού είναι κρυμμένο και σου το έφερα.

Πότισα με αυτό τα υψιρόπια σου.

Αγνισα λίγο και για τις φίες σου τις μεμβρόλες.

Το ξέρω πως μου χαμογελάς.

Το νύκτωρ και μέσα μου και έγω μου. Σου χαμογελώ και εγώ.

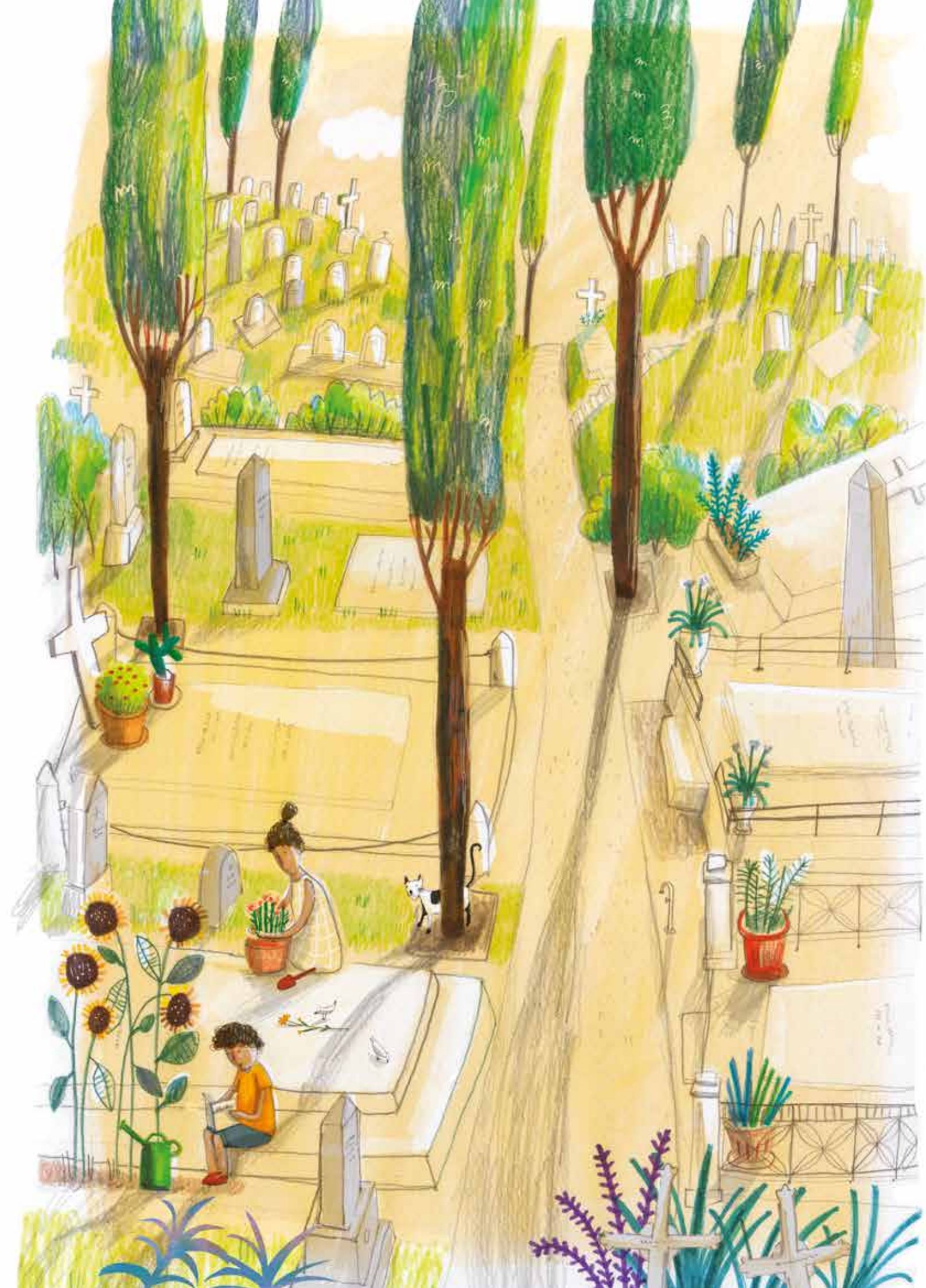
Το μόνο που μένει τώρα πια είναι μια επίσκεψη στον βράχο μας.

Εκείνον, ναι, στην άκρη της δάβαβάς μας.

Δεν θα σου χράμω ξανά παππού, αλλά θα μιλούμε συχνά.

Σε φίω (πολύ),

ο πάντα αγαπημένος σου εγγονός

λόγια στα κύματα σου στέλνω,
για να σου πω το ε' αγαπώ,
για να σου πω πόσο μου λείπεις,
και πως για πάντα είμαι εδώ.

Η **Έλενα Περικλέους** είναι μια αθεράπευτη βιβλιοφάγος.

Πήρε και επίσημα τον τίτλο, όταν διάβασε το 1000στό της βιβλίο.

Κάπου εκεί, στο «ζήσανε αυτοί καλά και εμείς καλύτερα», αποφάσισε πως θέλει να ζήσει πραγματικά καλύτερα και αφιέρωσε την υπόλοιπη ζωή της στο να διαβάζει και να γράφει.

Έχει πάντα μαζί της το λογοτεχνικό της φαρμακείο, το οποίο είναι γεμάτο παυσίλυπα, ιστορίες δηλαδή που διώχνουν τη λύπη, και μαζί μ' αυτήν και τα άλλα δεινά: τη μοναξιά, την αγωνία, τη ζήλια, τον εγωισμό..., αγκαλιάζοντας τρυφερά την ψυχή.

Είναι εκπαιδευτικός και έχει εκδόσει συνολικά 14 βιβλία.

Της απονεμήθηκε 2 φορές το Κρατικό Βραβείο Παιδικής Λογοτεχνίας του Υ.Π.Π. της Κύπρου.

Βραβεύτηκε 2 φορές από τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, 2 φορές από τον Κ.Σ.Π.Ν.Β., και 2 φορές από την Πανελλήνια Ένωση Λογοτεχνών.

Η **Πολυξένη Στυλιανού** εργάζεται ως αποσπασμένη εκπαιδευτικός

στον Τομέα Επιμόρφωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου.

Κατέχει διδακτορικό τίτλο (PhD) στη Θεωρία της Παιδείας/Αναλυτικά Προγράμματα από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου και μεταπτυχιακό τίτλο (MA)

στην Ψυχολογία της Εκπαίδευσης από το Institute of Education, University of London.

Είναι απόφοιτος του Πανεπιστημίου Κύπρου, στον κλάδο Επιστήμες της Αγωγής - Δημοτική Εκπαίδευση.

Η διδακτορική της διατριβή πραγματεύτηκε την ένταξη των εννοιών της απώλειας και του πένθους στη Δημοτική Εκπαίδευση. Είναι μέλος του Association for Death Education and Counselling (ADEC).

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται, κυρίως, σε θέματα Death Education.

Η **Ίρις Σαμαρτζή** γεννήθηκε στην Αθήνα.

Σπούδασε Graphic design και Interior design στη Σχολή Βακαλό,
όπου αποφοίτησε με υποτροφία. Εικονογραφεί παιδικά βιβλία από το 2004
κι έχει βραβευτεί πολλές φορές για τη δουλειά της.

- IX Santiago Compostela Award for picture books για το βιβλίο

“Una ultima carta” του Α. Παπαθεοδούλου – Kalandraka Ediciones (2016).

- Βραβείο από τον Κύκλο Ελληνικού Παιδικού βιβλίου για το βιβλίο της Α. Πιπίνη

«Καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας, άνοιξη, καλοκαίρι...» - Εκδόσεις Πατάκη (2017).

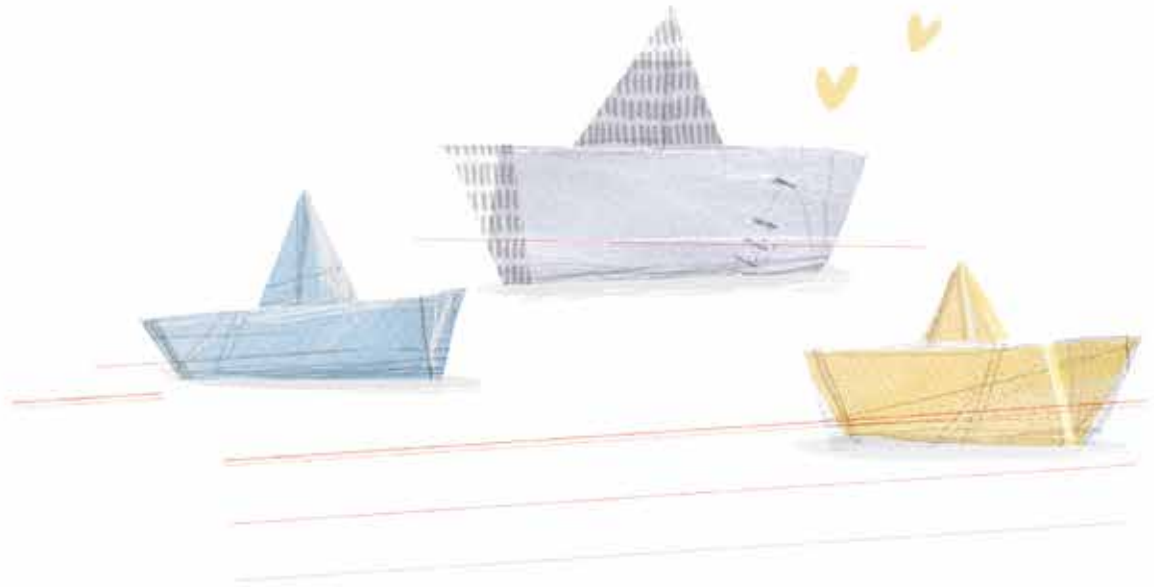
- Κρατικό βραβείο και βραβείο από τον Κύκλο Ελληνικού Παιδικού βιβλίου για το βιβλίο του Σ. Τριβιζά

«Ο μαγικός κόσμος του Φεδερίκο» - Εκδόσεις Διάπλαση (2016) κ.ά.

Παράλληλα, διδάσκει εικαστικά σε ιδιωτικά νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία.

www.irissamartzi.com

«Μην το βάζεις κάτω.
Οι δυσκολίες είναι, για να τις ξεπερνούμε.
Το κάθε κύμα που έρχεται
μπορεί να είναι μεγαλύτερο, αλλά και εσύ,
κάθε κύμα που περνάς, γίνεσαι δυνατώτερος.
Δυνατά χέρια, για να παλεύεις μαζί τους.
Δυνατά πόδια, για να σπρώχνεις και να προχωρείς.
Δυνατά πνευμόνια, για να τα χειρίζεσαι
άνεμο θαλασσίνο και να αντέχεις.
Δυνατά τα κύματα;
Δυνατώτερος εσύ!».